FÖRSTAINSTANSRÄTTENS BESLUT (femte avdelningen)

den 9 november 2009 *

I mål T-45/01 DEP,

Stephen G. Sanders, Oxon (Förenade kungariket), och de övriga 94 sökande vars namn anges i bilagan, företrädda av I. Hutton och B. Lask, barristers,

sökande,

mot

Europeiska gemenskapernas kommission, företrädd av J. Currall, i egenskap av ombud,

svarande,

* Rättegångsspråk: engelska.

med stöd av

Europeiska unionens råd, företrätt av J.-P. Hix och B. Driessen, båda i egenskap av ombud,

intervenient,

angående en begäran om fastställande av rättegångskostnader till följd av förstainstansrättens dom av den 12 juli 2007 i mål T-45/01, Sanders m.fl. mot kommissionen (REG 2007, s. II-2665),

meddelar

FÖRSTAINSTANSRÄTTEN (femte avdelningen)

sammansatt av ordföranden M. Vilaras (referent) samt domarna M. Prek och V. M. Ciucă,

justitiesekreterare: E. Coulon,

följande

Beslut

Bakgrund, förfarande och parternas yrkanden

1 Genom ansökan som ingavs till förstainstansrättens kansli den 27 februari 2001 har sökandena – Stephen G. Sanders och de 94 övriga sökande vars namn anges i bilagan – begärt skadestånd för den ekonomiska skada som de lidit till följd av att de inte rekryterats som tillfälligt anställda vid gemenskaperna för sitt arbete i samarbetsprojektet Joint European Torus (JET).

2 I dom av den 5 oktober 2004 i mål T-45/01, Sanders m.fl. mot kommissionen (REG 2004, s. II-3315) (nedan kallad mellandomen), förpliktade förstainstansrätten Europeiska gemenskapernas kommission att ersätta den skada som respektive sökande hade lidit till följd av detta samt förpliktade parterna att inom en frist på sex månader från och med dagen för mellandomen till förstainstansrätten inkomma med uppgift om det belopp som parterna hade överenskommit skulle utgå i ersättning eller, om ingen sådan överenskommelse träffats, de belopp som de ansåg att skadeståndet skulle uppgå till. Beslut om rättegångskostnader skulle meddelas senare.

3 Parterna lyckades inte nå en överenskommelse om ersättningsbeloppen och framställde därför sina yrkanden om beloppens storlek till förstainstansrätten.

4 I dom av den 12 juli 2007 i det ovannämnda målet Sanders m.fl. mot kommissionen (REG 2007, s. II-2665) (nedan kallad den slutliga domen) fastställde förstainstansrätten det skadestånd som kommissionen skulle utge till respektive sökande och förpliktade till följd av detta kommissionen att bära sin rättegångskostnad och ersätta sökandenas rättegångskostnad för hela förfarandet i förstainstansrätten.

5 Efter att inte lyckats nå en överenskommelse med kommissionen om storleken på rättegångskostnaderna begärde sökandena, genom skrivelse som ingavs till förstainstansrättens kansli den 4 mars 2009, att förstainstansrätten med stöd av artikel 92.1 i rättegångsreglerna skulle fastställa rättegångskostnaderna till 449 472,14 GBP.

6 I yttrande som ingavs till förstainstansrättens kansli den 12 juni 2009 yrkade kommissionen att förstainstansrätten skulle fastställa sökandenas ersättningsgilla rättegångskostnader till 250 000 GBP.

Rättslig bedömning

Parternas argument

7 Sökandena har gjort gällande att förfarandet varade i sex och ett halvt år och krävde tre förhandlingar och två långa domar från förstainstansrätten och gav upphov till en betydande mängd arbete.

8 Variationen och komplexiteten hos de frågor som aktualiserades berodde delvis på kommissionens förhållningssätt. Kommissionen krävde exempelvis oberättigat att dess ansvar skulle bevisas med avseende på var och en av de 95 sökandena. Kommissionens omedgörliga inställning utgör en relevant omständighet när det gäller att fastställa de ersättningsgilla rättegångskostnaderna – institutionen bestred med eftertryck, men felaktigt, sökandenas yrkande, såväl vad gäller principen att den var ansvarig som beträffande skadornas storlek.

9 Dessutom aktualiserades i vissa avseenden nya, betydelsefulla rättsfrågor bland annat rörande den rättsliga kvalificeringen av tvisten och dess samband med personalmålet, huruvida skadeståndsyrkandena kunde prövas i sak med tanke på fristen, analog tillämpning av preskriptionstiden på fem år för att väcka skadeståndstalan och tolkningen av JET:s stadgar mot bakgrund av förstainstansrättens dom av den 12 december 1996 i de förenade målen T-177/94 och T-377/94, Altmann m.fl. mot kommissionen (REG 1996, s. II-2041). Det krävdes också på vissa punkter komplicerade bedömningar av de faktiska omständigheterna, bland annat avseende arten av sökandenas arbetsuppgifter inom JET och det återskapande av deras individuella karriärer som fordrades för att bestämma varje sökandes respektive ekonomiska rättigheter. Förstainstansrätten avgjorde också flertalet tvistefrågor i sökandenas favör.

10 De beräkningar som kommissionen har gett in vad gäller storleksbestämningen av skadorna har ofta varit oriktiga, vilket tvingat sökandena till ett krävande kontrollarbete.

11 Sökandena har sökt minimera sina kostnader genom att instruera sina advokater direkt utan att gå via en solicitor, genom att anförtro de mindre väsentliga frågorna åt barristers som är mindre erfarna än huvudombuden och därför fakturerat lägre arvoden och genom att få ekonomiskt stöd från sökandena i det angränsande målet T-144/02, Eagle m.fl. mot kommissionen.

12 Målet har i flera avseenden haft en ojämförlig betydelse, bland annat med tanke på att kommissionens överträdelse av gemenskapsrätten skedde inom ramen för ett viktigt gemenskapsprojekt, att kommissionens handlande sträckte sig över hela projektet och avsåg en mycket omfattande och upprepad rekrytering av kontraktsanställd personal och att detta därför utgjorde en klar överträdelse från institutionens sida.

13 Målet var av stor ekonomisk betydelse för sökandena, vilket återspeglas i det sammanlagda ersättningsbelopp (29 654 315,55 GBP) som kommissionen betalade. I förhållande till det beloppet och till antalet sökande är rättegångskostnaderna måttliga. Målet hade även stor ekonomisk betydelse för gemenskaperna.

14 Kommissionen har fel som – med argumentet att kommissionen själv endast hade ett ombud – kritiserat att sökandena fört sin talan genom flera advokater plus en auktoriserad revisor. Deras medverkan var nödvändig med hänsyn till målets komplexitet, och för kommissionens del hade i själva verket ett stort antal tjänstemän bistått institutionen under förfarandet. I alla händelser hade sökandena mycket mer arbete än kommissionen, bland annat med tanke på hur bevisbördan var fördelad.

15 Kommissionen gjorde fel som jämförde förevarande mål med ett normalt personalmål och därvid föreslog att rättegångskostnaderna skulle fastställas till 250 000 GBP.

16 Sökandenas begäran om fastställande av rättegångskostnader innefattar, till en mindre del, förlorad inkomst och reskostnader för tre icke yrkesmässiga ombud, vilka utförde administrativa uppgifter under förfarandet som annars hade behövt utföras av solicitors, till en högre kostnad. Vidare kan mervärdesskatten på de ersättningsgilla

rättegångskostnaderna återfås, liksom kostnaderna för att förbereda denna begäran om fastställande av rättegångskostnaderna.

17 Kommissionen har gjort gällande att det inte finns något som motiverar att rättegångskostnader över 250 000 GBP ska vara ersättningsgilla. Kommissionens förslag utgår från ett skäligt belopp för rättegångskostnader i ett mål om tjänstemän (vilket uppskattas till 8 500 euro), multiplicerat med 15 för att ta hänsyn till talans kollektiva art, därefter multiplicerat igen med 2,5 för att ta hänsyn till de insatser som krävs för att fastställa de individuella ersättningsnivåerna och slutligen multiplicerat igen med en faktor på 1/1,3 för att ta hänsyn till växelkursen. Detta belopp är mer än skäligt.

18 Sökandenas argument att det yrkade beloppet är motiverat med hänsyn till att kommissionens förhållningssätt som svarande i huvudsaken varit orimligt.

19 En parts uppträdande under förfarandet är enbart relevant för det beslut om fördelningen av rättegångskostnaderna som fattas i själva domen.

20 I alla händelser finns det inget i begäran om fastställande av rättegångskostnaderna som tyder på att kommissionen uppträtt på ett orimligt sätt. Sökandena ser inte skillnaden mellan att anföra ett argument som visar sig vara ogrundat och att medvetet ta upp ett argument som är meningslöst eller ett rent störningsmoment. I detta fall nöjde sig kommissionen med att försvara sig, och förstainstansrätten antydde på intet sätt i vare sig mellandomen eller den slutliga domen att kommissionen skulle ha uppträtt på ett orimligt sätt i förfarandet eller anfört meningslösa motargument.

21 Vad gäller de mindre räknefel som kommissionen gjort och som är svåra att helt undvika, medgav institutionen dessa utan diskussion. Dessutom gjorde sig även sökandena själva skyldiga till vissa räknefel.

22 Kommissionen har inte för avsikt att specifikt invända mot det ena eller det andra av sökandenas argument för varför de använde flera ombud, men noterar att den försvarat sig i målet med endast ett ombud, som till stor del arbetat ensam och bara fått hjälp på vissa punkter. Kommissionen betvivlar att det krävdes att två ombud närvarade vid förhandlingen den 23 september 2003, med tanke på att den förhandlingen bara rörde en enda rättslig fråga, avseende grunden för talan. Kommissionen har bestritt de krav som avser förlorad inkomst och reskostnader för sökandenas tre icke yrkesmässiga ombud. Vad gäller kraven avseende kostnaderna för förevarande förfarande om fastställande av rättegångskostnaderna är de för höga.

23 Vad gäller påståendet att sökandena hade mer arbete än kommissionen, har sistnämnda part gjort gällande att den själv lade fram en mängd bevisning under förfarandets gång och att den var tvungen att studera den bevisning som sökandena lade fram. Det är enbart kostnaderna för de advokater som företrädde sökandena som kan beaktas. Vad gäller argumentet att sökandena minimerade sina kostnader genom att instruera sina ombud direkt, motiverar inte det det begärda beloppet, utan förklarar på sin höjd varför beloppet inte är ännu högre, vilket inte är en relevant fråga.

24 Kommissionen har framhållit att ännu i ett långt framskridet skede av förfarandet var de huvudsakliga frågorna gemensamma för alla sökandena och kunde således prövas

tillsammans. Det är riktigt att dessa frågor därefter kunde få skilda konsekvenser alltefter de individuella omständigheterna, men det påverkar inte det faktum att de faktiskt prövades tillsammans inledningsvis.

25 Kommissionen har medgett att förevarande mål uppvisade vissa särdrag och att den inte bestrider att målet var avsevärt mer betydelsefullt än vanliga mål om tjänstemän. Detta motiverar också kommissionens synnerligen högt satta förslag på 250 000 GBP. Det finns dock inget som fordrar att nivån sätts ännu högre, bland annat med tanke på att de frågor som aktualiserades till stor del var gemensamma för de 95 sökandena ända fram till mellandomen och att det först var därefter, och för övrigt på ett sätt som var fullt hanterligt i praktiken, som åtskillnader behövde göras mellan sökandena.

26 Vad gäller sökandenas argument att de rättegångskostnader för vilka ersättning begärts är lägre i förhållande än vad som begärs i andra mål, har kommissionen påpekat att på andra områden, såsom konkurrens, företagskoncentrationer och statligt stöd, utgör rättegångskostnaderna ofta en betydligt mindre andel av de belopp som står på spel, utan att detta för den skull avhåller gemenskapsdomstolarna från att sätta ned rättegångskostnaderna avsevärt.

Förstainstansrättens bedömning

27 Enligt artikel 91 b i rättegångsreglerna ska ”nödvändiga kostnader som parterna haft med anledning av förfarandet, särskilt utgifter för resor och uppehälle samt arvode för ombud, rådgivare eller advokat” anses som ersättningsgilla kostnader. Av denna bestämmelse följer att de ersättningsgilla kostnaderna endast omfattar utgifter för förfarandet vid förstainstansrätten och att dessa måste ha varit nödvändiga i detta

avseende (förstainstansrättens beslut av den 24 januari 2002 i mål T-38/95 DEP, Groupe Origny mot kommissionen, REG 2002, s. II-217, punkt 28, och av den 28 juni 2004 i mål T-342/99 DEP, Airtours mot kommissionen, REG 2004, s. II-1785, punkt 13).

28 Det framgår vidare av fast rättspraxis att förstainstansrätten – eftersom gemenskapsrättsliga taxeregler saknas – ska göra en fri bedömning av omständigheterna i det enskilda fallet med beaktande av tvistens föremål och art, dess betydelse ur gemenskapsrättsligt perspektiv liksom målets svårighetsgrad, omfattningen av det arbete som det rättsliga förfarandet har gett upphov till för de ombud eller rådgivare som har biträtt parterna och det ekonomiska intresse som tvisten har inneburit för parterna (beslutet i det ovan i punkt 27 nämnda målet Airtours mot kommissionen, punkt 18; se även, analogt, beslut meddelat av ordföranden för domstolens tredje avdelning den 26 november 1985 i mål 318/82 DEP, Leeuwarder Papierwarenfabriek mot kommissionen, REG 1985, s. 3727, punkt 3).

29 Vad gäller föremålet för tvisten och dess art konstaterar förstainstansrätten att tvisten rörde villkoren för rekrytering och anställning av personal som arbetade inom samarbetsprojektet JET och att detta, såsom förstainstansrätten redan har funnit (förstainstansrättens beslut av den 25 juni 1998 i de förenade målen T-177/94 DEP och T-377/94 DEP och T-99/95 DEP, Altmann m.fl. mot kommissionen, REGP 1998, s. I-A-299 och s. II-883, punkt 22), aktualiserade komplicerade frågor angående särdragen hos regleringen av detta samarbetsprojekt. Kommissionen har för övrigt också medgett att de särskilda omständigheterna i förevarande mål kan motivera avsevärda rättegångskostnader.

30 Vad beträffar målets betydelse ur gemenskapsrättsligt perspektiv vill förstainstansrätten påpeka att målet visserligen är betydelsefullt, men att dess betydelse är begränsad

till personalmål och därvid mer specifikt förhållandena mellan gemenskaperna och personer som kan anställas inom ramen för strukturer jämförbara med samarbetsprojektet JET.

31 Vad gäller målets svårighetsgrad och den mängd arbete som det rättsliga förfarandet gav upphov till för sökandenas ombud och rådgivare, ska det framhållas att åtminstone under den första delen av förfarandet inför förstainstansrätten fram till mellandomen var de frågor som aktualiserades visserligen komplicerade men trots allt gemensamma för alla sökandena. Dessa frågor rörde bland annat om tvisten skulle anses avse utomobligatoriskt ansvar eller förhållandena mellan gemenskapen och dess anställda, huruvida skadeståndskraven kunde prövas i sak med tanke på fristen och hur JET-projektets stadgar skulle tolkas.

32 Det var först under den andra delen av förfarandet, om fastställande av de ersättningsbelopp som kommissionen skulle betala till respektive sökande, som det behövde göras en åtskillnad utifrån individuella omständigheter. Dessutom ska det erinras om att förfarandet inför förstainstansrätten endast har behandlat de punkter där parterna är oense (den slutliga domen, punkterna 7–13 och 39–106). Ostridiga frågor har förstainstansrätten enbart fört till protokollet (den slutliga domen, punkterna 33–38).

33 Vad gäller parternas ekonomiska intressen i förevarande mål, konstaterar förstainstansrätten att dessa var mycket betydande, såväl för sökandena, individuellt, som för kommissionen. Det handlade om ersättningskrav avseende anställningsförhållanden som för mer än hälften av sökandena hade varat i mer än tio år (mellandomen, punkt 27). Målets ekonomiska betydelse återspeglas också bara delvis i det sammanlagda ersättningsbelopp som kommissionen i slutändan betalade till sökandena,

29 654 315,55 GBP. Det beloppet är nämligen följden av tillämpning av en preskriptionstid på fem år grundad på fristen i artikel 46 i domstolens stadga (mellandomen, punkterna 57–85).

34 Med hänsyn till frågornas art, målets betydelse och de tekniska svårigheterna med att göra de nödvändiga beräkningarna för att bestämma sökandenas individuella rättigheter, finner förstainstansrätten att det inte var obefogat av sökandena att använda sig av flera ombud och en auktoriserad revisor. Det har dock inte visats att sökandena behövde företrädas av två ombud vid förhandlingen den 23 september 2003.

35 Sökandenas argument att storleken på de ersättningsgilla rättegångskostnaderna måste bestämmas med hänsyn tagen till kommissionens påstått orimliga uppträdande i samband med målets prövning i sak är dock inte relevant.

36 En parts uppträdande under förfarandet är relevant för det beslut om fördelningen av rättegångskostnaderna som förstainstansrätten meddelar i den slutliga domen eller i det beslut genom vilket förfarandet avslutas, i enlighet med artikel 87.1 och 87.3 andra stycket i förstainstansrättens rättegångsregler. Däremot saknar detta helt relevans i det skede då förstainstansrätten fastställer rättegångskostnaderna enligt artikel 92.1 i dessa rättegångsregler. Fastställande enligt sistnämnda bestämmelse är ett objektivt förfarande som syftar till att bestämma vilka nödvändiga kostnader som parterna haft med anledning av förfarandet, oberoende av om det uppträdande som gett upphov till dessa kostnader är att anse som orimligt eller inte.

37 Mot bakgrund av det ovan anförda finner förstainstansrätten att de ersättningsgilla kostnader för vilka kommissionen ska ersätta sökandena skäligen ska fastställas till sammanlagt 300 000 GBP. I detta belopp beaktas samtliga omständigheter i målet fram till dagen för förevarande beslut.

Mot denna bakgrund beslutar

FÖRSTAINSTANSRÄTTEN (femte avdelningen)

följande:

Den sammanlagda rättegångskostnad för vilken Europeiska gemenskapernas kommission ska ersätta Stephen G. Sanders och de övriga sökande vars namn anges i bilagan fastställs till 300 000 pund sterling (GBP).

Luxemburg den 9 november 2009

E. Coulon — M. Vilaras

Justitiesekreterare — Ordförande

Bilaga

Keith Ashby,

Mark Ashman,

Geoff Atkins,

Yvonne Austin,

Neville Bainbridge,

R. Baker,

Ian Barlow,

Terry Boyce,

Robert Bracey,

Brian C. Brown,

Mike Browne,

James Bruce,

Neil Butler,

Paul Carman,

Roy Clapinson,

Royce Clay,

Derek Downes,

Graham Evans,

Jim Evans,

Tony Gallagher,

David Gear,

John Gedney,

David Grey,

Barry Grieveson,

Bernhard Haist,

David Hamilton,

Ray Handley,

Roy Harrison,

Michael Hart,

Phillip Haydon,

Ivor Hayward,

Mark Hopkins,

Keith Howard,

Peter Howarth,

Cyril Hume,

Eifion Jones,

Glyn Jones,

Andrew Lawler,

Gordon MacMillan,

Peter Martin,

Christopher May,

Derek May,

Ian Merrigan,

Richard Middleton,

Simon Mills,

Ray Musselwhite,

Tim Napper,

Keith Nicholls,

Mike Organ,

Robert Page,

Dai Parry,

Bill Parsons,

Derek Pledge,

Tim R. Potter,

Geoff Preece,

Tom Price,

Steve Richardson,

Shirley Rivers-Playle,

Alan Rolfe,

Michael Russell,

Stephen Sanders,

Stephen Scott,

John Shaw,

Michael R. Sibbald,

Nigel Skinner,

Paul G. Smith,

Tracey Smith,

Tony Spelzini,

Robin Stafford-Allen,

Robin Stagg,

Graham Stanley,

David Starkey,

Dave Sutton,

John Tait,

Michael E. Taylor,

Paul Tigwell,

George Toft,

Jim Tulloch,

Pat Twynam,

Tony Walden,

Martin Walker,

Norman Wallace,

Patrick Walsh,

Peter Watkins,

Mike Way,

Alan West,

Andy Whitby,

Srilal P. Wijetunge,

Brian L. Willis,

David J. Wilson,

David W. Wilson,

Julie Wright,

John Yorkshades,

David Young.